Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Bixenta Aiastui Aiastui

Oñati, Gipuzkoa
(1933-2025)

Aurkibidea

Biografia

Garibai auzoko "Koixkar Garaikua" (Korosbizkar Garaikoa) baserrian jaio zen 1933an. Aita zuen bertakoa eta ama, berriz, Berezao auzoko Ertzil baserrikoa. Bederatzi anai-arreba izan ziren. Sarramendiko eskolan ikasi zuen lau urterekin hasi eta hamahiru urtera arte, Gregorio Larrañaga maisuarekin. Neskame egon zen bi urtean Bergarako Ozaeta Jauregian, eta beste hiru urte Oñatiko Zañartu auzoko Etxenagusi baserrian. Hemeretzi urterekin Askazubi baserrira ezkondu zen, bertako Joxe Lizaurrekin. Bost seme-alaba izan zituzten.

Zintak

ONA-105

- **Proiektua**: Deba eskualdeko ahotsak - Oñati
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elortza, Kepa
- **Data**: 2009-05-27
- **Iraupena**: 55 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Etxeberria, Idoia
- **Transkribatzailea(k)**: Leturia, Ane

Pasarteak

1. Eskolako kontuak

- **Erref**: ONA-105/004
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:01:29. **Bukatu**: 00:04:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Lau urterekin hasi zen eskolan, Sarramendin. Gregorio Larrañaga zen maisua. Torretxebarritik ere hara joaten ziren eskolara, urrutitik. Zigorrak, erdaraz egiteagatik.

Transkripzioa

-Ta... Zu 33an jaixua, zenbat urtekin hasi ziñan eskolan?
-Lau urtekin lehenengo aldiz fan nintzan.
-Ta nora fan ziñan?
-Sarramendi baiño harutzao, han Korosora bittartian dau, orduan eskola barrixa eindda euen, eta gu fan giñan eskola - eskolaa.
-Joxe Mari "Sarramendi"k esan ostan bere akorduan ein zala eskola ha.
-Bai, akorduan eingo zan.
-Euren etxian edo.
-Bai, euren etxian esaten daue eon zala lehenengo eskolia. Oinddiok eskolia esaten xauen lekua badakoi haik. Bai, bai.
-Sarramendiko eskolan. Ta han zenbat...
-Ta geo auzuan ein eben, Sarramendiko eskolia, han eskolia aparte.
-Bai, eta goguan dakotzu hango maixuen izenik edo?
-Bai, Gregorio Larrañaga zan gure maixua.
-A, hori uste dot asko estimaitten ebela Joxe Marik. [...]
-Ezautu? Hoixe ezautu.
-Fraille izandakua edo ez zan hori?
-Ez dakit, hoixe ez dakit /eztakit/, titulobagia zana badakit, e? Baiña...
-Bera Oñatikua zan?
-Baitta. Oñatikua zala esaten euen.
-Eta zenbat... zenbat neskatilla - mutiko kabitten ziñein?
-Gu lehenengotan asko. Enee, hogetaka lagunak egoten giñan gu han.
-Eta danak gela baten, ezta?
-Edade batekuak?
-Danak gela baten.
-A, gela baten, bai, bai, danok gela baten.
-Eta hor gutxi gorabehera lautik hamalau urte artekuak.
-Nere denboran han Torretxebarriko bi birki bazian, bi neska, ba haraxe etortzen zian eskolara.
-Torretxebarrittik?
-Torretxebarrittik.
-Kalian ez eukein eskolaik?
-Baiña itxuria kalian ez euen e... Eta zea, Zeziñeneko Felix. Hori be bai, gurekin batea eskolan ibilitta dau hortxe.
-Eta Larrain...
-Larrañatik.
-Baiña Larraiñekuak, haik baeuken ba eskolia zeian...
-Eskolia eukiko euen, kalian eukiko euen /eukouen/.
-Torretxebarritik Sarramendira ibilalditxua dau, e?
-Bai, bai. Sarramendittik, Olabarrittik eta etorten zian e... Arrandeittik be bai, beste bi anae etorten zian. Eta urrindik etorten zan horra eskolaa e! Itxuria maisua izango zan ona edo. Bai.
-Eta hor orduan eoten ziñain edade danetako neska-mutilak gela baten.
-Gela baten ta danok batea, e? Bai. Maisu batekin.
-Zuek eskolak zela eitten zittuein, euskaraz edo erderaz?
-Erdeaz.
-Eta euskeraz itteatik kastigau?
-Gu kastigau eitten gindduen, bai. Eskolia ez oskun irakusten euskeraz ittiarren, baiña ura ekartia zala o su-egurra batzeia zala eo hori izaten zan kastiguoi, bai.
-Ta zuek ibiltten zeuen eraztunik edo zotzik edo zerbait bata bestiai pasaitteko, euskeraz itten ebenai?
-Ez, ez, hori ez. Guk ahal gendun guztia itten geben euskeraz, eta maisuak zainddu itten gindduan, gordeta-ta egoten zan gu euskeraz... gero danok

kastigaitteko. Bai.
-Eta ze moduzko maisua zan Gregoriuoi?
-Ba ona izango zan edo! Hainbeste...

2. Eskolara joatea, berak eskatu

- **Erref**: ONA-105/006
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:04:28. **Bukatu**: 00:06:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Anai-arreba denak joaten zirelako hasi zen eskolara joaten, berak eskatuta. Dotrina buruz ikasten zuten. Maiatzeko loreak, elizako kontuak. Tinteroak, pluma eta tiza.

Transkripzioa
- Alaba: Ama eskolara fan zan lau urtekin beste danak faten zialako.
- Bai, ba bi anae ta, beste ahizpak eta danak faten zian eskolara eta neuk be eskolara fatia gura neben, bai.
- Danak haratxe? A! Zu anae-arreba danekin faten ziñan...
- Bai ba, eta neuk be eskolara fatia gura neben eta bialdu nidduen, eta gero bigarren egunian enebela gura eskolara faterik, "a ez, ez, behin hasi ezkero jarraittu in biha da" ta hurrengo egunian be eskolara gero. Horreaz akordaitten naiz ni ondo.
- Ze ikasten zeuein, atentziño gehixau emuten otsain dotriñiari edo...?
- Dotriñia, dotriñia, lehenengo-lehenengo dotriñia ekiñaldi bat, eta buruz ikasi bihar zan gaiñea dotriñia e! eta gero ba hor “mariatzeko lorak” eta mariatzian kantuan, bai, “con flores a maria” ta kantaitten gittuan, bai.
- Eliza kantuak?
- Eliza kantuak, mariatzian, bai.
- Ya, ya, eta kontuak itten eta, zuek abakua ta ebalten zebein edo... abakua da hola zehetxo bat ...
- Pizarri... a ez ez, guk bestela lapitzakin eo tiziakin eo ibiltten giñan bai, ta kuadernuan tinttiakin, tinttia, tintteruak egoten zian aurrekaldian ta tinttiakin eskribitten geben.
- Aa, plumiakin orduan?
- Bai, hori da, plumiakin.
- Ya, guk boligrafua ezautu geben.
- Guk ez, guk ez geben boligraforik ezautu gure denporan.
- Plumia busti ta..
- Busti ta harekin eskribitten geben, eo enzeraua esaten gotsan zer haretan tiziakin.
- Arbelian.
- Bai, arbela oin esaten xako, ezta?
- Bai.
- Bai, guk boligraforik ez geben ezautu.
- Plumia, plumia eta lapitza euko zebein zuek.
- Lapitza gutxi, plumia, pluma zaharren bat izaten zan ta plumia, bai.

3. Umetako jolasak eta eskola

- **Erref**: ONA-105/008
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:06:15. **Bukatu**: 00:08:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Tenteka, harrapo-harrapoka, txirikiletan, sokasaltoan. Garizuman egiten zuten jolas. Pote-poteka. Marrora. 13 urte arte ibili zen eskolan, maisua erretiratu zen arte. Ahizpa zaharrenak Madalenan ibili ziren eskolan.

Transkripzioa
-Ze jolas klase itten zeuein garai haretan?
-Tenteka edo, harrapo-harrapoka edo... Garizuman txirikilletan.
-Garizuman?
-Nik ez dakit /eztakitt/ orduan min gehixau zela ez geben hartzen txirikilletan.
-Baiña zeak, Anduagako Jexuxek, lehenengo... txirikilletan, guk ez baiña gure atzekuok danok ein dozue txirikilletan, baiña lehenengo aldiz garizumako jolasa zala esan ostan Jexuxek, Anduagakuak. Zuk badakizu zeatik txirikilletan zeatik zan garizuma garaiko jolasa?
-Ez dakit /eztakit/ zeatik.
-Zeatik garizuman bakarrik itten zeuein, ezta?
-Garizuman ta... Bai, garizuman. Sokasaltoka eta txirikilletan garizuman itten geben.
-A, sokasaltoka be bai?
-Sokasaltoka be bai.
-Garizumatik aparte ez zeuen /etzeuen/ itten sokasaltoka?
-Ez dot /eztot/ uste sokasaltoka itten gebenik. Garizuman. Bai.
-Oseake, tenteka, harrapo-harrapoka...
-Pote-poteka, potia ifiñi ta pote-poteka be bai. Beste bat bazan “un, dos, tres, carabá”. Bat jarten zan hola eskua ifiñitta, paretara begira, eta atzetik joten ebena zeiñek joten eben igarri bihar otsan. Ta igarten botsan, ha orduan, marroa. Holakotxe jolasak geukan guk! Bai.
-Bueno, bueno. Eta zenbat urte arte ibili ziñan zeian?
-Hamahiru urte edo, ya azkenak! Maixua ya zerera fan zan.
-Ta betik Gregoriokin?
-Gregoriokin, betik Gregoriokin. Bai, urte asko in eben harek orduan hor.
-Oseake, harek zuek hartzen zindduein ume ta ya neskaillatxo...
-Bai, bai. Orduantxen zerrau zan. Bea fan zan ospittalea –Torreko Juan Tomas etorri zan eruatea gaiñea–, ta Azpiko ahizpa bixek eta gu ez dakit / eztakit/ ba, bi ahizpa edo zenbat geontzen, eta beste hiru–laun bat handikaldeko mendikuak eozen, eta akordaitten naiz bazkai pasaria in geben ta ha kalea ta gu baikotza bere etxea. Arratsaldian ez geben eskolaik euki. Bai.
-Baiña… gaixotu zalako? Edo…
-Ez, ez.
-Bestela, erretirau?
-Bai, ba, kantsau zan ta hemengo umeik haundixenok be pasau zien ta erretirau in zan, bai.
-Eta zure ondorian eskola harek jarraittu eben?
-Ez, ez.

-A, zuek akabo zeuen?
-Orduantxen akabo zan, guk despedidia emun gotsan hari.
-Oseake hamahiru urtekin, osea...
-Hamabi-hamahiru urte euko nittuan nik, ez dakit /eztakitt/.
-Berrogeta beratzixan, hamahiru urte zeukala zuk, berrogeta beratzixan akaboko zan orduan Sarramendiko eskolia.
-Bai.
-Ta harrezkero ya umiak kalea?
-Bai.
-Eskolara.
-Guk... ni... bi ahizpa gaztiauak ni baiño, ta haik Madalenan ibili zian. Madalenan. Matromaira lo ittea erretiraitten zian ta Madalenan ibili zian.

4. Ardiak eta ikatza

- **Erref**: ONA-105/021
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:19:54. **Bukatu**: 00:22:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
40 bat ardi izaten zituzten Koixkarren. Bi txerri. Bederatzi anai-arreba ziren, zaharrena hil eta gero. Eskolara joan gabe erraz geratzen ziren, ardizain ibiltzeko edo etxeko lanak egiteko. Ikazkinak. Pagoarekin egiten iren txondorrak. Ikatza saldu egiten zen. Senarrak egiten zuen.

Transkripzioa
- Eta orduan, hiru behi ta idi paria eta gero ardixak eta?
- Berrogeiko bat ardi egoten zian Koixkarren, bai, hortxe, jira hortantxe, hemen gehitxuau, bai.
- Eta gero aparte, etxeko beste azienda txarri, behi ta oilo ta danetik.
- Bai, bi txarri. Ha izaten zan urteako alimentua, bi txarri. Famelixa haundixa geontzen .
- Zenbat, zenbat anae-arreba ziñain?
- Beatzi.
- Beatzi?
- Bai, hamar jaixo esaten daue, zaharrena hil zala, eta beratzi, bai beatzi ezautu geben, bueno, anaia hil zan lehenengo eta hogeta hamahiru urtekin hil zan, eta bai, aurrera jarraittu geben beatzik.
- Zela eukan izena amak?
- Justa.
- Justa?
- Bai.
- E, zuri tokau izan zatzun ba ittaurren in biharra edo haatik edo bestiatik eskolara ezin fan izatia?
- Bai, sarrittan. Bueno, ta samur geraketan giñan gañea. Nik oin sarri esaten dot, gure gurasuak samur isten gindduela, ardixak zainttu bihar ziala ta, gaur ezin zekei eskolara fan ta hain gutxi faten giñan ba gero konforme etxian egoteko. Honeiri esan bihar eskolan, honi sobre todo eskolara fan barik geraketako, bueno.
- Baina txandaka ingo zebein ba hainbeste anae-arreban artian, betik ez

zan bat geratuko, edo danok ez ziñain geratuko etxeko lanetan.
- Etxeko lanetan geraketan giñan, hori da haundixena.
- Baña anae-arreba danok?
- Bai, anai-arreba danok, etxeko lanetan. O zaharrenok fango zian iketzak ittera, iketza itten geuen, o baso-lanetara eo, ibiliko zian, baiña, neskaillak, gaztienak ardizain ta ganaua zainttu ta, ganaua etxera ekarri , nik uste dot samurrau geraketan giñala.
- Orduan, zure aitta ikazkiña be bazan?
- Bai, bai, iketza itten euen, bai.
- Eta nun itten euen? Zein basotan, zein medittan, gora? Araba aldera faten zian eo?
- Ez ez, bertan e, etxeko iketza, egurrak e, hemen pagua euen, pagua euen bastante. Kanpora ez euen urteten e, urabarrixan ta uraazkenian ba hiru bat txendor o lau bat txendor e aldiko itten zittuen.
- A, etxerako.
- Etxerako, ez, saltzeko.
- Saltzeko?
- Saltzeko, bai. Hemen, etxe hontakuak gehixau itten ebein. Baten basua zala, bestian basua zala, nere gizonak eta asko itten euen iketza, bai.

5. Karobiak

- **Erref**: ONA-105/022
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:22:13. **Bukatu**: 00:23:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Karobirik ez du martxan ezagutu. Senarrak bai, mutikoa zela. Sarramendin erre zen azkena.

Transkripzioa
- Eta, karobixetan?
- Karobirik ez dot nik ezautu, ez. Karobixak badauz...
- Ez Koixkarren ta ez Askazubin?
- Karobixak badauz, baiña erreten ez dot nik ezautu. Ez, gurian gizonak esaten eben baietz beak ikusi ebela, hor dau karobixa, ta ikusi ebela, baiña nik ez.
- A, baiña bea umia zanian igual, ezta?
- Bai, bea mutikua zala eo, bai. Karobi ondora bea armosua aittai eruanda euela esaten eben, baiña nik neuk eztot ezautu hemen karobirik. Azkenengo-azkenengo Sarramendin erre zala, ni umia nitzala e, esan itten euein karobixa erreten ebitzela Sarramendin... baiña guk geuk ez. Eta lehen baserri danetan itten euein e, bai bai, lehen baserri danetan.
- Klaro, ba, soruan botateko ta letxabia eitteko ta arrautzak gordeteko ta..
- Bai! arrautzak gorde orduan?! gero ikesi zan hori, arrautzak gordetia.
- Nik neuk ez dot ezautu, baiña ni jaixo baiño lehentxuau ondiok itten zan.
- Nik bai, nik ezautu dot bai. Baiña nik lehenengo kriada urten neben hori ikustera orduko, ta gero etxian ikusi neben.

6. Neskame 13 urterekin

- **Erref**: ONA-105/023
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:23:20. **Bukatu**: 00:25:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
13 urterekin neskame joan zen Bergarara, Ozetako jauregian. Bi urte egin zituen han, eta gero Oñatin, Zañartuko Etxenagusin.

Transkripzioa
- Orduan zu eskolatik urten ta laister kriada fan ziñen?
- Bai, bai, bai, hamahiru urtekin kriada fan nitzan ni.
- Nora?
- Bergarako, oin Hotel Lasa badau ba? Hantxe in nittuan bi urte, bai .
- Ta hara fan ziñan zu hamalau urtekin?
- Hamahirukin.
- Hamahirukin?
- Bai, hamahirutik hamabostera egon nitzan ni han, eta gero hurrengo Etxenagusira, Zañartun.
- Zañartun?
- Bai.
- Neskame orduan Bergaran Hotel Lasan?
- Bai. Ez, hotel ez e, orduan palaziua zan, orduan palaziua zan. Oin dau han hotela. Baiña orduan palaziua zan ha.
- Zela, ze izen eukan palaziuak? Lasana eo?
- Peña.
- Peña?
- Bai (...) hobeto esateko, señoriana zan palaziua eta.
- Baña etxiari zela esaten xakon?
- Ozetako palaziua.
- Oxetakua?
- Ozetako palaziua, bai.
- Oxeta edo Ozeta?
- Ozeta.
- Ozeta.
- Harek inguruak Ozeta eukan izena.
- Han bi urte eta gero Etxenagusin?
- Etxenagusin.
- Etxenagusin.
- Bai, Eliasekin egon nintzan ni.
- Eta Etxenagusi zein da, oin Etxe-Haundi esaten xakona?
- Ez, Zañartun Etxenagusi beste bat dau. Eli Galdos ez dakitzu lehen alkate egon zan ba? Haretxen etxia.
- Harek barrixa iñ eben, ezta, beretzako.
- Bai, barrixa in eben, bai. Ni zaharrian egon nintzan, bai.
- Etxenagusi... ta han zenbat denpora in zeben?
- Hiru urte.

7. Errazionamendu garaia

- **Erref**: ONA-105/024

- **Iraupena**: 0:02:56. **Hasi**: 00:25:00. **Bukatu**: 00:27:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Neskametzako lanak: etxea garbitu, umezain, sukaldari... Goizean ogitxo bat ematen zieten, egunerako. Jatorduak. Errazionamendua txandaka jasotzen zuten inguruko baserriek. Ogi beltza. Garia entregatu behar izaten zuten. Tremesa. Gaztaina gordinak jaten ibiltzen ziren.

8. Babarruna, egunero

- **Erref**: ONA-105/025
- **Iraupena**: 0:00:49. **Hasi**: 00:27:56. **Bukatu**: 00:28:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Babarruna jaten zuten egunero, urdai pixka batekin. Neskame zegoela, babarruna eta gero arrautza edo haragia edo arraina izaten zuten.

Transkripzioa
- Zein zan, orduko jatordurik korrientiak? Bazkaixa ta afaixa?
- Ba, bazkaixa babia.
- Babia egunero?
- Bai, egunero babia.
- Eta beti egoten zan urdai apurtxo bat edo?
- Bai, urdai pittintxo bat bai. Asko ez zan izango, bi txarrikin pasau bihar izaten zan urtioi ta asko ez zan izango, baiña urdai pittintxo bat danendako. Txoixo bat sartu ta hamaika puska in bihako zan ha, nik uste dot, eta orduan ba holaxe. Eta gero guk e, kriada fan giñanian, ba, jaten, potajia geuk gura geben beste eukitten geben eta gero gaiñian arrautza bat, o arraiña, o okela zati bat o, danetik, etxian baiño gehixau, hobeto jaten geben guk han, askokin be.

9. Garia ehotzera Antzuolara

- **Erref**: ONA-105/027
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:30:23. **Bukatu**: 00:31:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:
<p>Estraperloarekin ez da akordatzen. Erlena zaldiarekin joaten ei zen

Arabara. Beraiek gariarekin joaten ziren garia ehotzera, Antzuolara. Zerrategia zeukan. Kruz Azkarate.

Transkripzioa
- Eta zuek hamen estraperloik eta ez zebein itten Arabatik, garixa ekarteko ta?
- Ez naiz ni akordaitten. Ta hemenguak be esaten euein zaldixak bai, Erlenak-eta eruaten euela zaldixak zera, Arabara fateko baiña ni neu ez naiz akordaitten. Gu estraperluan faten giñen garixa ixotera Antzuelara gabian. Hori bai akordaitten naiz.
- Zein errotatara?
- Hona etorri ezkero be, Kruz. Zela eukan hak apelidua? Etxeberria? Kruz Etxeberria? Ahaztu xat..
- Egon nitzan hango errota baten, beste izen bat dako. Herrixan ber-bertan dauena, han goittik sartu ta bertan, bertantxe dao [...] eskiñan. Zela esaten xaue?
- Oin e... panadeixa ta pasteleixa ta danak uste dot eukala.
- Hortxe.
- Hor egon ziñen? Zerria eukan orduan, gure denporan, ta... Azkarate, Kruz Azkarate zan ha! Bai!

10. Neskametzatik baserriko lanetara

- **Erref**: ONA-105/033
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 00:34:59. **Bukatu**: 00:36:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Etxenagusiatik etxera bueltatu zen, anaiak soldadu joan behar zuelako. Lan asko zegoen baserrian. Senarra fabrikara joan zen.

Transkripzioa
- Osea, hamahirukin kriada fan ta hemezortzi arte, ta gero atzea etxera bueltau ziñan?
- Bai.
- Etxenagusittik etxera?
- Bai, Etxenagusittik etxera etorri nintzan, bai. Bai, ya aurretik be egon nintzan Bergaratik etorritta Etxenagusira fan artian, hil pare bat hiru baten egon nintzan etxian be, bai. Eta, gero, anaiak soldau fan bihar ebela ta etxera etorri nintzan, Etxenagusittik, bai. Orduan baserrixa, baserrixan lana, orduan bai lana itten zala baserrixan, bueno...!
- Zure aittak betik in dau lana baserrixan edo fabrikan be ibiltten zan?
- Betik. Ez, ez, betik. Hemen gizonak aurretik gure gurasuak danak, hementxe, bai. Ikatz puxketa bat in, urabarrixan ta uraazkenian ta bestela baserrixan, bai. Nere gizona ez, nere gizona fan zan fabrikara, bai.
- Oseake hemezortzi urte arte kriada ta gero ya atzera etxera.
- Bai.

11. Lizargarateko erromeriak

- **Erref**: ONA-105/034
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 00:36:00. **Bukatu**: 00:38:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Lizargaratera joaten ziren erromeriara, Sarramendiko Gregorio zen soinu-jotzailea. Arrolako Ramonek jotzen zuen aurretik. Bekatu larria zen mutilekin dantza egitea. Apaizek kontrolatu egiten zuten. Don Eleuteriok gogor egiten zuen, eta esaten zuen neskak zeukala errua.

12. Asalditako erromeria eta Corpusak

- **Erref**: ONA-105/037
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:40:21. **Bukatu**: 00:41:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Inguruko herrietatik joaten ziren Asalditako erromeriera. Makatzak eramaten zituzten San Prudentziotik eta antzuolatarrek ardo kupelak. Corpus Egunean eta Arrosario biharamunean Oñatira joaten ziren, herrira.

Transkripzioa
- Inguruko herrittako jente pillia...
- Bai, asko! Legazpi, Antzuela, Antzuela gehixena Asaldittara, Bergaratik, San Prudentziotik... bai. Jente asko juntaitten zan. Ta San Prudentzio Ubittakuak eruaten zittuan makatxak, bi astokada edo hola. Eta geuk be orduan andra ta gizon ta ume ta danok faten giñan.
- Ta Asaldittan ardaua ta ardau kupelak eta...
- Bai, horreik antzuelarrak, antzuelarrak eruten euen bai. Irixakin goizian igoten euen ta antzuelatarrak izaten zian.
- Asaldittan.
- Bazkaixakin orduan be, Asaldittara bai.
- Eta hortik aparte, beste norabaittera jai, jaigirora fateko ohitturarik bazeukatzuein?
- E, Korpus Egunian kalera batzuk, beste batzuk ez. Neu sekula behin egon nintzan Koixkardik Korpus Egunian.
- Eta San Migeletan?
- Errosaixo domeka bixamona. Errosaixo domeka bixamonian. Baitta, Pazkua bigarrenian be bai jentia faten zan hemendik. Neu sekula ez dakit fan naizen, baiña faten zan hemen kuadrillia. Ta gero oiñez etorri gaiñera, e!

13. Hogei urterekin ezkondu

- **Erref**: ONA-105/039
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:42:10. **Bukatu**: 00:43:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
20 urterekin ezkondu zen. Aspaldi ezagutzen zuen Joxe. Gau eskolan ibilitakoa zen senarra Sarramendin, baina bestela Madalenara joaten zen.

Transkripzioa
- Hemezortzi urtekin etxera eta hor zenbat denpora egon ziñen ezkondu arte?
- Ba hogei urtekin ezkondu nintzen.
- A! osea, berihela.
- Bai, bai, bai, urte ta erdin bat eo, bai, hamar egun falta hogei itteko.
- Nola ezagutu zeben gizonori?
- Ene! Aurretik ezaguketan giñen ta.
- A betiko laguna? eskolan be alkarrekin?
- Ez, ez, eskolan ez. Gurian gau-eskolan ibilitta euen hor Joxe, Sarramendin. Sarramendin, bueno, oin eskolia dauen leku haretan.
- Han gau-eskolak be emuten zittuen?
- Gau-eskolak emuten euen horrek maixuorrek, eta hemen haunditxuauak gau-eskolara fan zian.
- A, egunez lana in ta..
- Ordu pare bat edo bai, iluntabarrerako bertara fan ta gero... ordu pare bat o eztakitt ze itten euen, bai. Bestela, guria, Joxe, Madalenan, Madalenan ibili zan. Bai. Joxe ta arrebak eta..
- Osea, zu Koixkar... ta edadian antzerakua izango ziñan...
- Hamar urte zaharraua, gizona, bastante zaharraua.
- Ta ha Madalenan, e?
- Ha Madalenan ibili zan, bai, erosuau eukain Madalena eurak hemendik.

14. Etxe betera ezkondu

- **Erref**: ONA-105/041
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:44:08. **Bukatu**: 00:45:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Ezkondu zenean, idiak eta lau bat behi zituzten. Osaba mutilzaharrak 60 bat ardi gobernatzen zituen. Etxean zeintzuk bizi ziren. Morroia ere bazuten.

Transkripzioa
- Hamen be antzera? Hamen be ganauak eta irixak eta?

- Bai, irixak, ta lau bat behi. Hemen gehitxuau eozen. Gero, ardixak. Tio soltero bat euen ta ha zan pastorioi. Ta ardixak gehitxuau, hirurogei bat edo, horogei bat ardi baeukan tiok... Gehitxuau eukain. Baiña ni hona etorri nitzanian tio, aitta, ama, anae ordeko bat be baeukan. Ha Bergaran ebillen lanian. Gero arrebak. Bere arreba bat be guaz batera ezkondu zan. Eta kriaua be bai!
- Morroia?
- Eta arreba bat fijo gaiñera etxian, arreba bat fijo etxian, bai. Eta gero, urte batetik bestera, geratu giñen: aitta hil zan, tio hil zan, urte baten, ni hona etorri ta bigarren urtian edo...

15. Baserriko tresnen museoa

- **Erref**: ONA-105/046
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:49:39. **Bukatu**: 00:51:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Senarrak museo antzekoa jarri zuen etxean, baserriko tresnekin. Berak egindakoak ziren gehienak edo berak erabilitakoak. Erretiroa hartu eta gero hasi zen. Behor zurdazko soka egiten zen, idien burukorako. Narrua nola lotzen zen. Bahea.

16. Ikatz-sarea

- **Erref**: ONA-105/048
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:52:14. **Bukatu**: 00:53:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:
Ikatzaren hautsa kentzeko galbahea erabiltzen zen, ikatz-sarea. Burdinazkoa baino lehen, zumitzezkoa.

Transkripzioa
- Iketza pasau itten zan, ezta? hautsa kentzeko, pasau itten zan zea, iketz-xehia, eta bea hala ikesitta euen. Galbahia burdiñezkua azken aldea, ezta, saria eukana, baiña zurez... zimintzezkua eukanakin be ibilitta euen bea. Ta beak zimintzezkua gura eben ittia baiña eskarpia bueltan erredondua ezin geben etara geuk, eta banastagiñai edo horrek gauzok itten zittuenoi fan zan ba...
- Kuadraua?
- Kuadraua etara otsain! hor dau!
- Baiña galbahia kuadraua nun ikusi da ba?
- Kuadraua etara otsain! jeje
- Bueno, hori be da benetan museoko piezia.
- Etxera etorri ta barre itten eben. Eta bildots bat ainddu osten gaiñera, ta "bildotsa eruan in biharko dostet orduan", eta eruan osten bildots hori.

- Eta nok iñ eben? Zein banastagiñek?
- Ez dakit...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-24

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com